

Soạn bài: Nhớ đồng (Tố Hữu)

Hướng dẫn Soạn bài: Nhớ đồng (Tố Hữu)

Bố cục: 3 phần:

- Phần 1 (9 khổ thơ đầu): khát khao và nỗi nhớ của người tù cộng sản với cuộc sống tự do bên ngoài.
- Phần 2 (2 khổ tiếp): nhớ những ngày còn ở ngoài tự do.
- Phần 3 (còn lại): thực tại phòng giam ngột ngạt.

Câu 1:

- Tiếng hò vang lên lẻ loi, đơn độc giữa trưa yên tĩnh, sâu lắng, gợi cảm giác buồn, hiu quạnh, đồng điệu với cảnh ngộ và tâm trạng người tù.
- Tiếng hò gợi dậy tất cả những gì của thế giới bên ngoài. Đó là âm thanh của cuộc sống bên ngoài đến được với nhà tù, âm thanh tiêu biểu của xứ Huế, gợi nỗi nhớ đồng quê, nhớ người dân quê da diết.

Câu 2:

Trong bài thơ Tố Hữu dùng khá nhiều phép điệp, nhất là điệp khúc: *Gì sâu bằng những trưa thương nhớ, Gì sâu bằng những trưa hiu quạnh* và điệp từ "đâu". Việc lặp lại như vậy tạo được hiệu quả nghệ thuật cao, tác dụng như một điệp khúc, nhấn mạnh tô đậm cảm xúc của cả bài thơ:

- Nỗi hiu quạnh: Hiu quạnh trong âm thanh tiếng hò náo nùng, hiu quạnh của trưa vắng, hòa điệu cùng nỗi hiu quạnh của người tù một mình đối diện với bốn bức tường giam hoàn toàn cách biệt với thế giới bên ngoài.
- Nỗi thương nhớ: được khơi gợi từ tiếng hò, từ sự quạnh hiu. Thương nhớ đồng quê (từ cảnh sắc đến người dân quê).
- Bao trùm là âm điệu tiếng than về nỗi quạnh hiu cùng cực của một người tha thiết yêu đời, say mê hoạt động bị cách li khỏi cuộc đời.

Câu 3:

- Hình ảnh đồng quê được hình dung rõ ràng, cụ thể, không chỉ bằng

đường nét, màu sắc mà còn có cả hương vị, hơi mát Tất cả đều là những cảnh sắc đơn sơ, quen thuộc mà rất đổi thân thương (màu sắc: ô mạ xanh; không khí yên bình; ruộng tre mát, thỏ yên vui; hương vị: gió cò thơm, khoai ngọt sắn bùi; âm thanh: lúa xao xác, tiếng xe lừa nước hòa tiếng hò náo nùng – những âm thanh buồn nhưng lại thể hiện được hồn quê).

- Bao trùm là âm điệu tiếng than về nỗi quạnh hiu cùng cực của một người tha thiết yêu đời, say mê hoạt động bị cách li khỏi cuộc đời.

Câu 4:

Đâu những ngày xưa tôi nhớ tôi

*“”
Ôi ruộng đồng quê thương nhớ ơi!*

Đoạn thơ tạo hai hình ảnh đối lập: hình ảnh của nhà thơ trước khi gặp lí tưởng cách mạng được tái hiện trong kí ức (những ngày xưa tôi nhớ tôi) và hình ảnh sau khi đến với lí tưởng cách mạng:

- Trước khi gặp lí tưởng cách mạng: bần khổ, vẫn vợ, quanh quẩn, tâm hồn bế tắc, chán nản.

- Sau khi gặp lí tưởng cách mạng: như cánh chim vui say, bay liệng trong không gian bao la, bát ngát. Tâm hồn được giải phóng, rộng mở, hòa nhập với cuộc đời.

- Từ hai hình ảnh đối lập, nhà thơ quay về với thực tại: cánh chim buồn nhớ gió mây. Hình ảnh con chim tự do ngày nào giờ đây trong cảnh giam cầm, nhớ gió mây gọi niềm say mê lí tưởng, khao khát được hoạt động, được cùng đồng chí, đồng bào chiến đấu.

Câu 5:

Nhận xét chung về tâm trạng tác giả thể hiện trong bài thơ:

Bài thơ không dùng lại nỗi thương nhớ đồng quê mà còn là thương nhớ cuộc sống, thương nhớ đồng bào, khao khát tự do, bất bình với thực tại tù đày.